

Mestringsteknologi også for eldre

Forskning, muligheter og
begrensninger

8.mars 2022

Jeanette Engeland og Lene Kristiansen

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Historien om Grete

Vårt bakteppe

- ◆ Nasjonal veileder om gode helse- og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming
- ◆ Forskrift om verdig eldreomsorg
- ◆ Personsentrert omsorg
- ◆ Konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter
- ◆ Etisk perspektiv

Hva er mestringsteknologi?

- ◆ Teknologiske løsninger som kan være med å øke en persons evner til å mestre egen hverdag, ivareta egen helse, og gi økt trygghet og livskvalitet
- ◆ Velferdsteknologi deles gjerne i:
 - ◆ Mestringsteknologi
 - ◆ Trygghetsskapende teknologi
 - ◆ Utrednings- og behandlingsteknologi
 - ◆ Velværeteknologi

Ulike teknologiske løsninger

Teknologi som brukes alene av personen selv

- Elektronisk kalender
- Enkel klokke
- Enkel mobiltelefon
- Enkel tv, radio og musikkspiller
- Tilpasset fjernkontroll

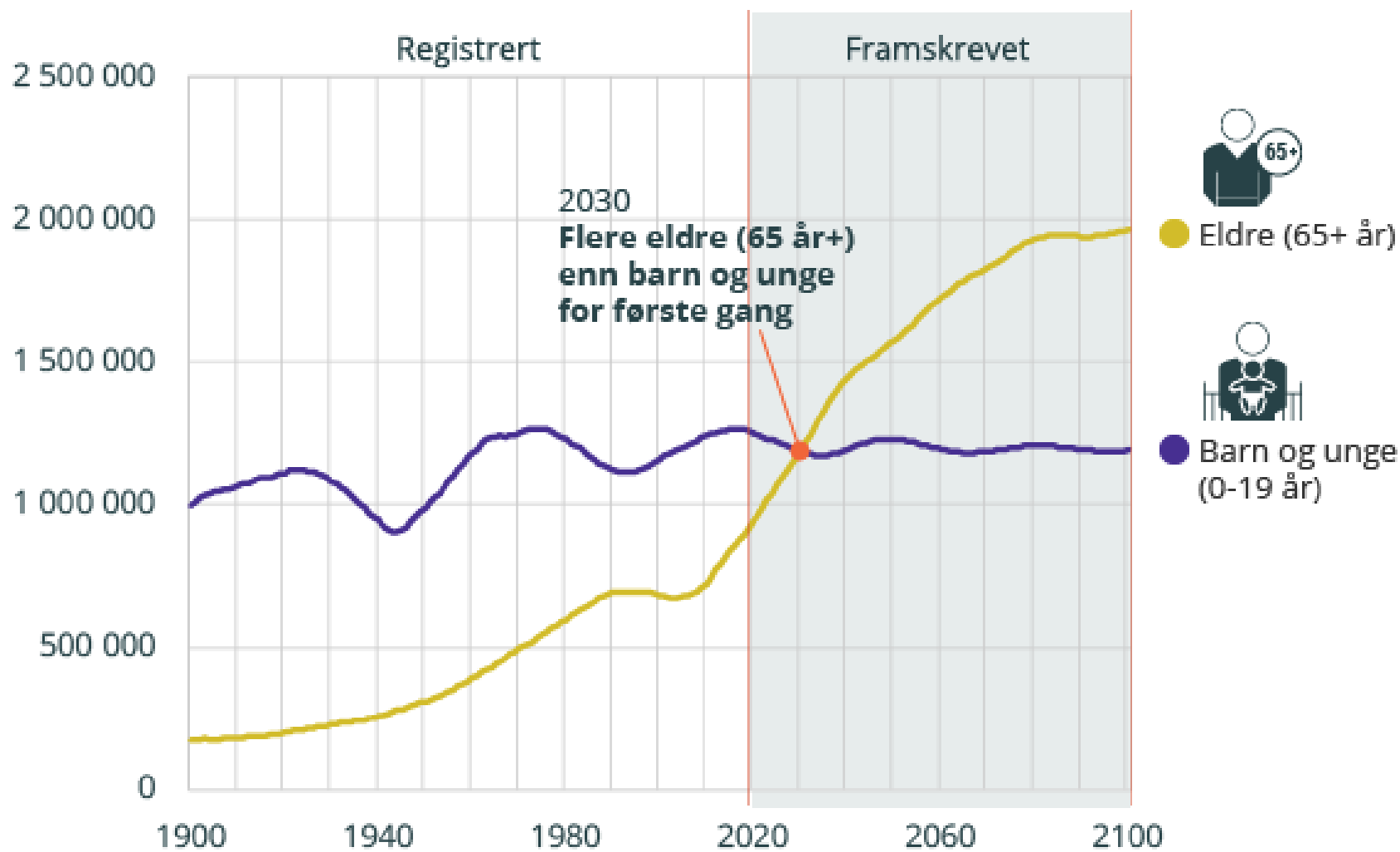
Teknologi som brukes av personen selv sammen med pårørende eller helse- og omsorgspersonell

- Lokaliseringsteknologi/GPS
- Elektronisk dørlås
- Elektronisk kalender
- Medisindispenser
- Digitalt album

Teknologi som styres av pårørende eller helse- og omsorgspersonell

- Lokaliseringsteknologi/GPS
- Automatisk lysstyring
- Elektronisk dørlås
- Varmesensor
- Bevegelsessensor
- Fallsensor
- Døralarm
- Digitalt tilsyn

Folketall fordelt på barn/unge og eldre: før - nå - fremtid

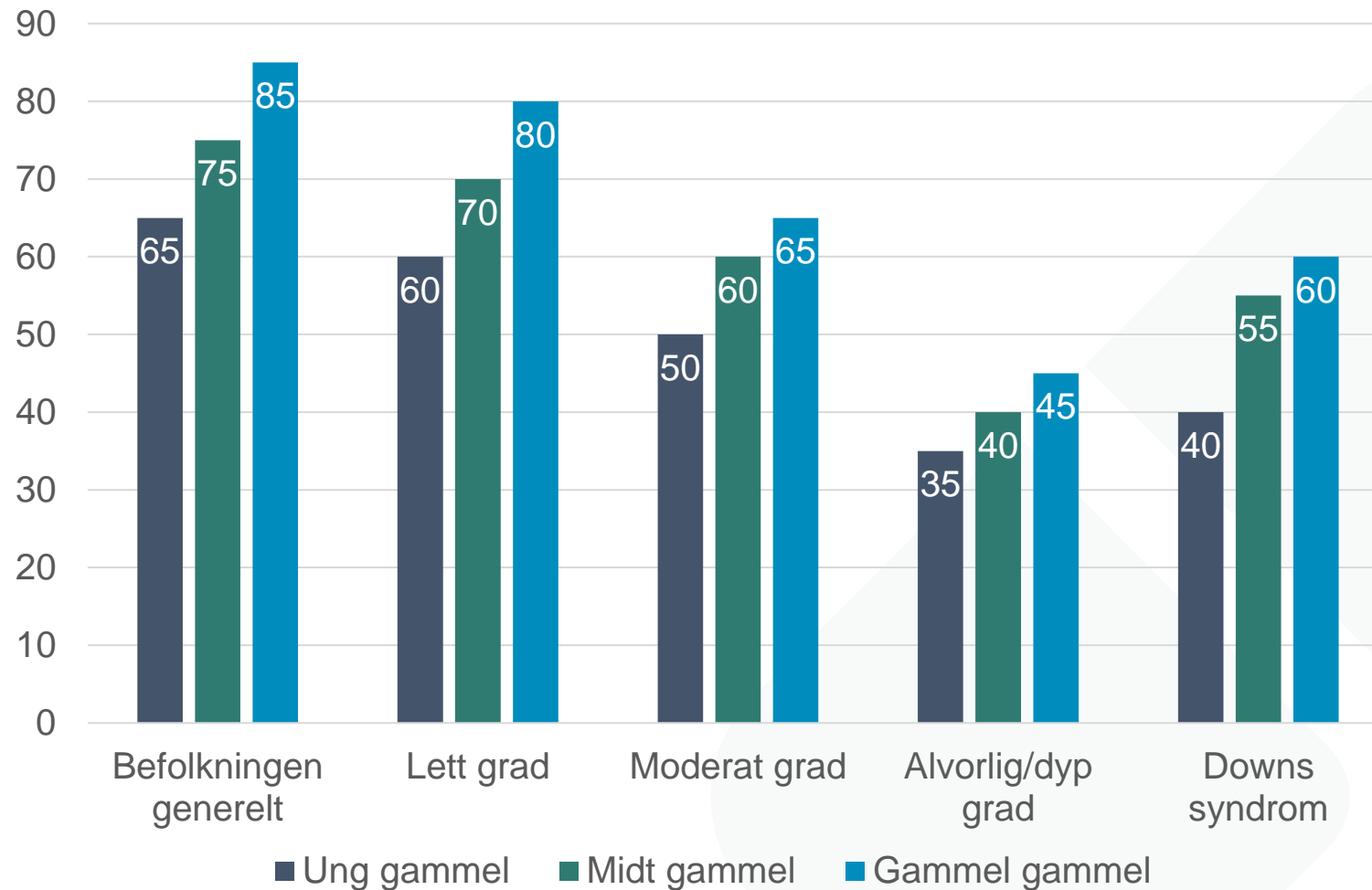

UN Decade of Healthy Ageing

2021-2030

- Gjenkjenne behov
- Ta valg
- Delta i samfunnet
- Kontroll over egen aldring

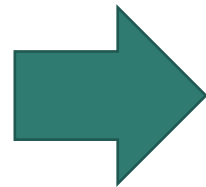
Når er vi eldre?

(Bittles et al. 2002; Lawton & Nahemov, 1973; Zigman, 2013)

Hvordan er det å bli eldre med utviklingshemning?

- ◆ Økt risiko for sykdom
- ◆ Ofte et mer komplekst sykdomsbilde
- ◆ Nedsatt fysisk og kognitiv funksjon
- ◆ Sansetap
- ◆ Demens?

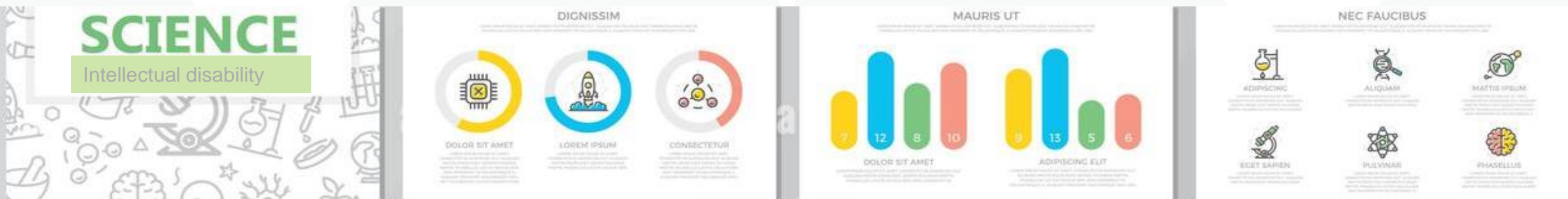
Stort behov for bruk av
mestringsteknologi

(Haveman et al, 2011; Hatton & Emerson, 2015)

Mestringsteknologi - også for eldre med utviklingshemning?

Hva sier forskningen?

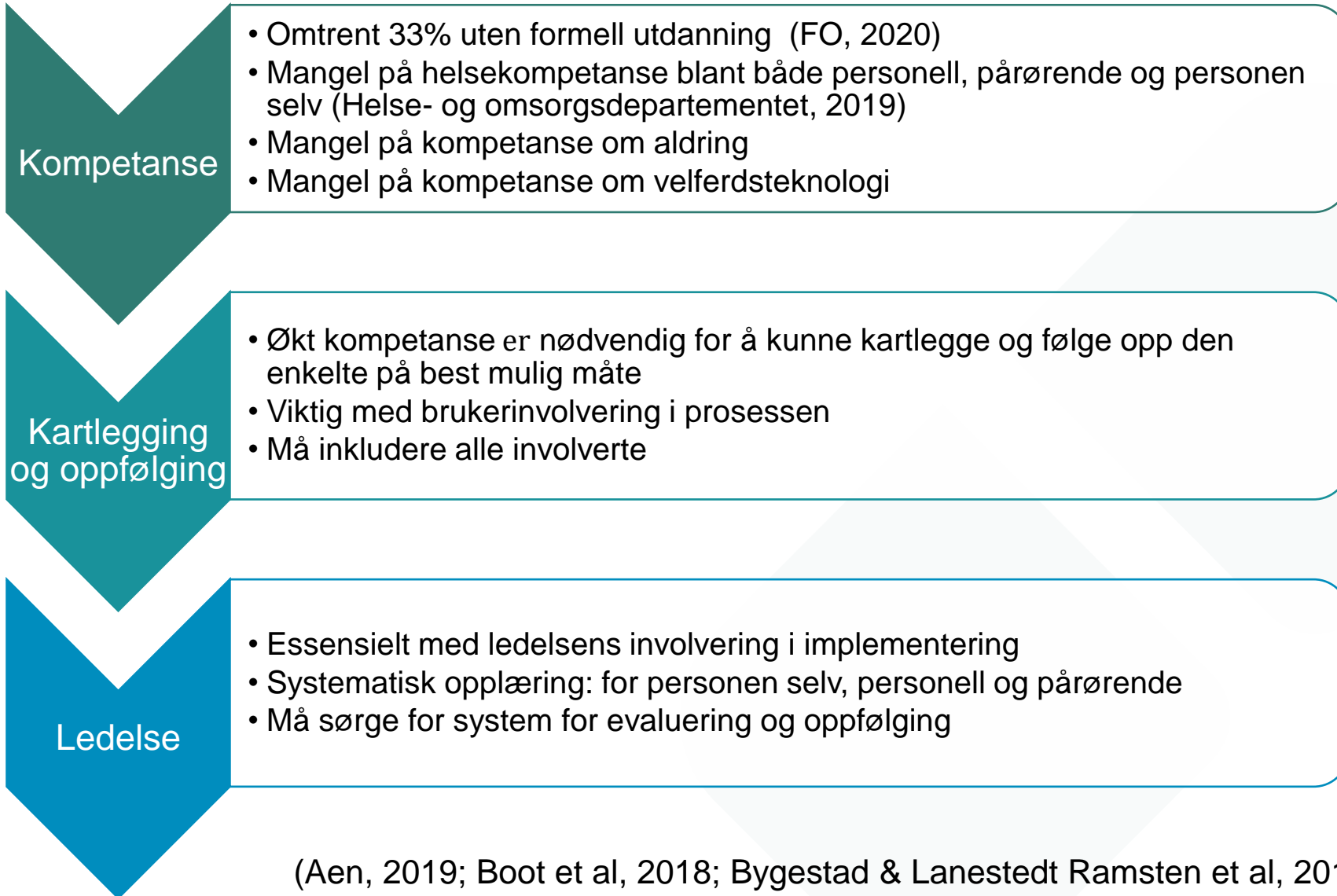
- ♦ Ukjent andel som bruker velferdsteknologi av eldre med utviklingshemning
- ♦ Lavere andel av personer med utviklingshemning som bruker velferdsteknologi, sammenlignet med den generelle befolkningen -> ytterligere økt ulikheter i helse
(Wehmeyer 1995; Hatton & Emerson, 2015)
- ♦ Kognitive hjelpemidler blir tildelt yngre tjenestemottakere, og eldre blir holdt utenfor og dermed diskriminert
(Kåhlin, 2016)

- ◆ Eldre med utviklingshemning oppholder seg mer på fellesarealene, men likevel ble kognitive hjelpemidler ikke observert brukt i fellesarealene
(Kåhlin, 2016)
- ◆ Når en eldre med utviklingshemning bytter tjenesteområde fra tjenester til utviklingshemning til tradisjonell eldreomsorg opplever de økt bruk av teknologi
(Schepens, 2018)
- ◆ Helsepersonell mener mestringsteknologi kan føre til økt selvbestemmelse og mestring for personer med utviklingshemning, men uttrykker også usikkerhet
(Rasouli, 2021)

Barrierer til mestringsteknologi – eldre med utviklingshemning

Kartlegging av behov

- ◆ Verktøy for kartlegging av brukerbehov- velferdsteknologi:
 - ◆ avdekke behov og ressurser
 - ◆ danne et helhetlig bilde av brukers funksjonsnivå
 - ◆ danne grunnlag for å vurdere valg av velferdsteknologi og -tjeneste
- ◆ VAR Healthcare prosedyrer

Verktøy for kartlegging av brukerbehov - velferdsteknologi

Et kartleggingsverktøy for å avdekke behov og ressurser for å danne et helhetlig bilde av brukers funksjonsnivå og danne grunnlag for å vurdere valg av velferdsteknologi og -tjenester

Foto: Drammen kommune

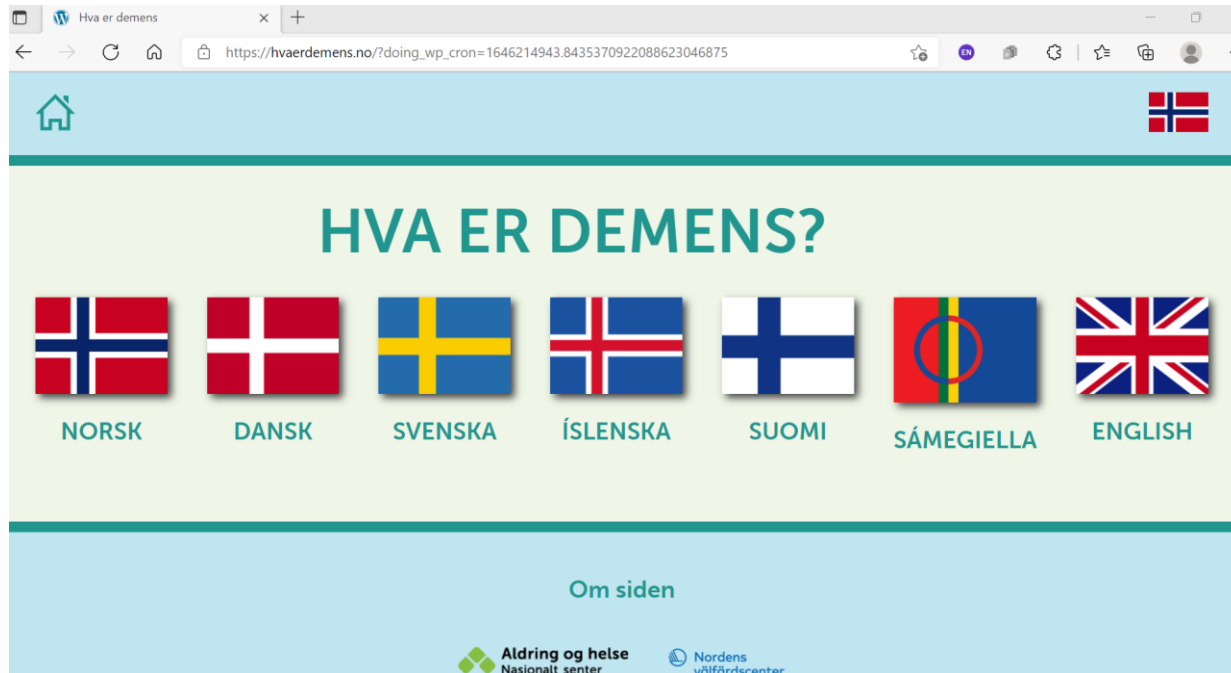
Versjon 1 - 5. september 2014

Verktøy for kartlegging av brukerbehov er basert på kartleggingsskjema fra prosjektene Trygge spor, Trygghetspakken, SAMSPILL, det Midt-norske Velferdsteknologiprojektet, sjekkliste fra Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse, Canadian Occupational Performance Measure (COPM), kartleggingsskjema for bruk av Velferdsteknologi i Stavanger, m.fl.

Verktøyet er utviklet av: SINTEF ved Tone Øderud, Ingrid Svagård, Øystein Dale, Mette Røhne og Dag Ausen, Universitetet i Oslo Institutt for helse og samfunn ved Elisabeth Østensen og Anne Moen, og Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse ved Torhild Holthe, med faglig bidrag fra samarbeidspartnere i kommunene Bærum, Drammen, Trondheim, Stavanger, Skien, Bjugn og Åfjord.

Henvendelser og tilbakemeldinger om skjemaet kan rettes til Tone Øderud, SINTEF Teknologi og samfunn, e-post: tone.oderud@sintef.no.

Våre tilbud i Aldring og helse

KREFTFORENINGEN Aldring og helse
 Næringsmiddelkontrollmyndigheten

UNDERSØKELSE OG BEHANDLING AV
KREFT

Vi følger en

UNDERSØKELSE OG BEHANDLING AV
KREFT

Vi følger en mann fra fastlege til behandling

Bilde av meg

Mitt sykehuspass
 Viktig informasjon om meg
 Navn: _____

FORBEREDELSE TIL HELSESJEKK
 FOR PERSONER MED UTVIKLINGSHEMNING

Aldring og helse
 Nasjonal kompetansetjeneste

LETTLEST

Årlig helsekontroll hos fastlegen (kort versjon)

Helseoppfølging av personer med utviklingshemmin... Se senere Del

Se den på YouTube

GUNVOR SKAL TIL MAMMOGRAFI

0:07 / 10:00

Nettside – www.aldringoghelse.no

← → ↻ 🏠 🔒 <https://www.aldringoghelse.no> 🔍 ☆ EN 🗨️ ⚙️ | ☆ 📄 👤 ...

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Kompetanseheving Skalaer og tester Forskning Kjøp kurs og bøker Bibliotek Om oss | 🇬🇧 🔍 Søk ☰

Demens ▾ Psykisk helse ▾ Utviklingshemning ▾ Funksjonsevne ▾ Koronaviruset og eldre ▾

FOR EN BEDRE ALDERDOM

Forskningsbasert kunnskap, praktiske verktøy og gode løsninger for eldre, pårørende og helse- og omsorgspersonell

Vårt fagfelt skal fremme helse, forebygge sykdom og gi forutsetninger for å leve med sykdom >

Vi utdanner helse- og omsorgspersonell og arrangerer relevante kurs og konferanser >

Nasjonalt forskningsmiljø innen aldring og eldre helse bidrar til god kvalitet og utvikling i tjenestene >

Siste nytt

Årets helgekurs for deg som er ung og som

Fagskolen Aldring og helse:
Opptaket startet 1. februar.

Tilbake til Grete..

Referanser

- Boot, F. H., Owuor, J., Dinsmore, J., & MacLachlan, M. (2018). Access to assistive technology for people with intellectual disabilities: a systematic review to identify barriers and facilitators. *Journal of Intellectual Disability Research*, 62(10), 900-921. <https://doi.org/10.1111/jir.12532>
- Bygestad B., Lanestedt G. (2017). Expectations and realities in welfare technologies, a comparative study of Japan and Norway. *TG*, 11(2): 286-303.
- Fellesorganisasjonen. (2020). *Ingen tid å miste, en kartlegging av kompetansesituasjonen i tjenester til personer med utviklingshemming*. En rapport fra FO og NAKU
Utgivelse: 06/20.
- Gibson, G., Newton, L., Pritchard, G., Finch, T., Brittain, K., Robinson, L. (2014). The provision of assistive technology products and services for people with dementia in the United Kingdom. *Dementia*, 15(4): 681-701 <https://doi.org/10.1177/1471301214532643>
- Hatton C. & Emerson E. (2015). *International Review of Research in Developmental Disabilities: Health Disparities and Intellectual Disabilities*. Academic Press Elsevier.
- Helse- og omsorgsdepartementet (2019). *Strategi for å øke helsekompetansen i befolkningen 2019 - 2023*.
- Hofmann, B. *Velferdsteknologi handler ikke om teknikk men om mennesker*. Nordens velferdssenter.
- Kåhlin, I., Kjellberg, A. & Hagberg, J-E. (2016). Choice and control for people with intellectual disability in group homes. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 23:2, 127-137, <https://doi.org/10.3109/11038128.2015.1095235>
- Owuor, J., Larkan, F. MacLachlan, M. (2017). Leaving no-one behind: using assistive technology to enhance community living for people with intellectual disability. *Disability and Rehabilitation: Assistive technology*, 12(5), 426-428. <https://doi.org/10.1080/17483107.2017.1312572>
- Rasouli, O., Kvam, L., Husby, V. S., Røstad, M., & Witsø, A. E. (2021). Understanding the possibilities and limitations of assistive technology in health and welfare services for people with intellectual disabilities, staff perspectives. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology*, 1(9). <https://doi.org/10.1080/17483107.2021.1963856>
- Ramsten, C., Mamstal, L.H., Martin, L. et al. (2017). ICT and intellectual disability: a survey of organizational support at the municipal level in Sweden. *Journal of applied Research in Intellectual Disabilities*, 32(3): 365-372.
- Schepens, H.R.M.M., Puyenbroeck, J.V & Maes, B. (2019). How to improve the quality of life of elderly people with intellectual disability: A systematic literature review of support strategies. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 32(3):483-521. <https://doi.org/10.1111/jar.12559>